

scenariusz debaty:

Masz wpływ na strategię!

Czas realizacji: 2,5 godziny

Uczestnicy debaty:

- ❖ uczennice i uczniowie szkół ponadpodstawowych (różne klasy i profile) oraz uczniowie klas VIII szkół podstawowych
- ❖ 25 – 50 uczniów, optymalna liczba uczestników debaty to 35-42 osoby

Prowadzenie:

- ❖ nauczyciel/ka lub moderator/ka zewnętrzny/a

Cele debaty:

- ❖ zebranie wniosków i rekomendacji od uczniów i uczennic do Krajowej Strategii Młodzieżowej i w konsekwencji włączenie młodych ludzi w proces tworzenia tej Strategii

Metody:

- ❖ Praca w grupach - stoliki tematyczne (World Café)
- ❖ Rozmowa w parach
- ❖ Głosowanie „kropkami”
- ❖ Dyskusja na forum

Materiały pomocnicze:

- ❖ Załącznik nr 1: Co to Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty (materiał dla nauczyciela)
- ❖ Załącznik nr 2: Zdjęcia z cytatami z Diagnozy Młodzieży 2026 (materiał pomocniczy)
- ❖ Załącznik nr 3: Zidentyfikowane w Diagnozie Młodzieży 2026 problemy młodych ludzi w Polsce (materiał pomocniczy)
- ❖ Załącznik nr 4: Obszary tematyczne do pracy stolikowej (materiał pomocniczy)
- ❖ Załącznik nr 5: Pytania pomocnicze do stolików (materiał pomocniczy)
- ❖ Załącznik nr 6: Formularz przekazania wniosków z debaty (materiał dla nauczyciela)

PRZED DEBATĄ:

Uwaga! Przed realizacją debaty zapoznaj się z materiałem: „Co to jest Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty” (**załącznik 1**)

Co będzie potrzebne:

- Sala (np. świetlica, aula, stołówka, klasa) z możliwością ustawienia 4–7 stolików
- Duże arkusze papieru (flipcharty lub szary papier) – po 2–3 na każdy stół
- Kolorowe markery (np. czarne, niebieskie, zielone, czerwone)
- Naklejki/karteczki samoprzylepne (post-it) – np. 3 kolory
- Naklejki na imiona dla każdego uczestnika
- Wydrukowane materiały pomocnicze dla uczniów (załącznik nr 2, 3, 4)
- Wydrukowane kartki z pytaniami pomocniczymi do stolików (załącznik nr 5)
- Projektor lub duży ekran (opcjonalnie – do wyświetlenia filmiku)

- Aparat/telefon do zdjęć dokumentujących prace grup
- Timer/stoper widoczny dla wszystkich (np. na telefonie wyświetlonym na projektorze)
- Drobny poczęstunek (woda, owoce – integruje i tworzy dobrą atmosferę)

Przygotowanie sali:

- Ustaw 7 stolików (w zależności od liczby uczestników i wybranych priorytetów) z krzesłami po 4–6 osób przy każdym
- Na każdym stoliku położyć: arkusz papieru, markery, karteczki, opis priorytetu i pytania pomocnicze
- Przy każdym stoliku wyznaczyć jednego „gospodarza stolika” – to uczeń/uczennica, który zostaje przy stoliku przez całą debatę, moderuje rozmowę i przedstawia efekty pracy
- Przygotuj miejsce na prezentację końcową (np. ściana na powieszenie flipchartów)

Wskazówka dla prowadzącego:

Jeśli masz mniej niż 25 uczestników, wybierz 4–5 priorytetów najbardziej istotnych dla Twojej społeczności szkolnej. Przy grupie 30–50 osób możesz uruchomić wszystkie 7 stolików.

PRZEBIEG DEBATY:

10 minut - Część 1: POWITANIE I WPROWADZENIE

Cel: wyjaśnienie, po co się spotykacie i stworzenie dobrej atmosfery

Prowadzący/a wita uczestników i wyjaśnia kontekst debaty: "Powstaje Krajowa Strategia Młodzieży – dokument, który ma określić, jak państwo powinno wspierać młodych ludzi. Zostały określone priorytety, ale to Wy macie wpływ na to, jakie konkretne działania się w nich znajdują. Dziś pracujemy nad Waszymi rekomendacjami."

Przedstaw plan spotkania (możesz wyświetlić na projektorze):

- 1) Powitanie i wprowadzenie
- 2) Poznajemy się, integrujemy i wchodzimy w temat
- 3) Wybieramy, co jest dla nas najważniejsze
- 4) Pracujemy w grupach – stoliki tematyczne (2-3 tury)
- 5) Przedstawiamy nasze propozycje i o nich dyskutujemy
- 6) Ostatnia szansa, czyli dodatkowe problemy i rozwiązania
- 7) Zakończenie – podsumowanie

Wskazówka dla prowadzącego:

Na początku zapytaj: „Kto z Was słyszał o Krajowej Strategii Młodzieży?” – to daje obraz poziomu świadomości grupy i pozwala dostosować wprowadzenie. Krótko opowiedz o Diagnostyce Młodzieży 2026 – to pokazuje, że ich doświadczenia są ważne i zostały potwierdzone badaniami

15 minut - Część 2: INTEGRACJA I WPROWADZENIE W TEMAT

Cel: przełamać lody i wprowadzić uczestników w temat debaty

Ćwiczenie zapoznawcze „Gdybyś mógł/mogła zmienić jedną rzecz w swoim życiu jako młody człowiek w Polsce, co by to było?” – każdy uczestnik mówi jednym zdaniem, co jego/jej zdaniem wymaga zmiany (można też zapisywać propozycje na karteczkach).

Ćwiczenie integracyjno-rozpoznawcze „To do mnie mocno przemawia” – prowadzący rozkłada na podłodze lub rozwiesza na ścianach zdjęcia z Diagnozy Młodzieży z cytatami (załącznik nr 2) i prosi, by wszyscy je obejrżeli i stanęli przy wypowiedzi, która najmocniej do nich przemawia i zgodna jest z ich doświadczeniem. Następnie w parach lub trójkach rozmawiają o tym, dlaczego ten obraz wybrali i dlaczego się z nim utożsamiają.

15 minut - Część 3: WYBIERAMY, TO CO NAJWAŻNIEJSZE

Cel: dowiedzieć się, jakie problemy są najważniejsze dla uczestników i uczestniczek debaty

Prowadzący/a krótko przedstawia zestaw 18 zidentyfikowanych w Diagnozie Młodzieży 2026 problemów młodych ludzi w Polsce (załącznik nr 3) (po jednym zdaniem każdy) i wyjaśnia, że celem tej aktywności jest wybór priorytetów, czyli tych kwestii, które zdaniem uczestników debaty są kluczowe. Następnie przeprowadza głosowanie – każdy uczeń i uczennica ma do dyspozycji 5 punktów-kropek (rozdajemy naklejki lub prosimy o narysowanie czerwonych kropek) i oznacza na kartkach z wydrukowanymi problemami lub na dużym arkuszu papieru obszary, które uważa za najważniejsze. To pozwala zobaczyć, co najbardziej rezonuje z potrzebami i oczekiwaniami członków tej grupy.

Wskazówka dla prowadzącego:

Głosowanie kropkami daje energię i ruch – uczestnicy wstają, chodzą, rozmawiają ze sobą.

25 minut - Część 4: PRACA PRZY STOLIKACH TEMATYCZNYCH – pierwsza tura

Cel: diagnoza – jak jest i dlaczego to ważne

Uczestnicy rozchodzą się do stolików tematycznych: losowo lub według preferencji – każdy stół to jeden obszar. Jeśli uczestnicy sami wybierają stoliki, osoba prowadząca zachęca, by nie dostosować się do liczby krzeseł, tak aby w każdym stoliku pracowała podobna liczba uczniów.

Przy każdym stoliku siedzi gospodarz/gospodyni, który/a:

- Krótko przedstawia temat stolika (1 minuta)
- Prowadzi dyskusję według pytań pomocniczych
- Notuje najważniejsze punkty na flipcharcie

Pytania pomocnicze, takie same dla każdego stolika (załącznik nr 5 – do wydrukowania):

Wydrukuj i połóż na każdym stoliku – te pytania pomagają gospodarzom prowadzić dyskusję.

Diagnoza (jak jest?)

- Jak ten temat wygląda w Waszym życiu? Jakie są Wasze doświadczenia?

- Co działa dobrze – co i kto Was wspiera w tym obszarze?
- Co nie działa – co Was frustruje lub ogranicza?

Rekomendacje (co zmienić?)

- Gdybyście mogli zmienić 3 rzeczy w tym obszarze – co by to było?
- Kto powinien działać: szkoła, samorząd, rząd, organizacje, sami młodzi?
- Jaki pierwszy krok można zrobić już teraz – w Waszej szkole lub miejscowości?
- Co byście napisali w liście do ministra edukacji / premiera / prezydenta miasta?
- Wyobraźcie sobie, że macie nieograniczony budżet – co zrobilibyście w tym obszarze?

 Wskazówka dla prowadzącego:

Po 25 minutach pracy ogłoś zmianę stolików, a wcześniej przerwę. Gospodarze zostają, a pozostali uczestnicy odliczają (np. do 4–7) i rozchodzą się do nowych stolików. Gospodarz krótko streszcza dotychczasowe wnioski nowej grupie (2 minuty), zanim zaczną dyskusję w drugiej turze

10 minut - przerwa

Krótką przerwę na przekąski, rozmowy i regenerację. Gospodarze stolików mogą w tym czasie poukładać notatki z pierwszej tury.

20 minut - Część 4 cd.: PRACA PRZY STOLIKACH TEMATYCZNYCH – druga tura

Gospodarze streszczają dotychczasowe wnioski nowej grupie (2-3 minuty), zanim zaczną dyskusję w drugiej turze

 Wskazówka dla prowadzącego:

W obu turach pracy stolikowej zachęcaj uczennice i uczniów, by pisali rekomendacje jako konkretne działania, nie ogólniki. Zamiast „więcej wsparcia psychologicznego” – „w każdej szkole psycholog lub pedagog szkolny łatwo dostępny, bez konieczności umawiania się przez wychowawcę”

40 minut - Część 5: PREZENTACJA WYNIKÓW PRAC GRUP STOLIKOWYCH, dyskusja i głosowanie

Cel: przedstawienie i wspólne omówienie rekomendacji

Każdy gospodarz/gospodyni stolika przedstawia wyniki pracy swoich grup (2-3 minuty na stół):

- Krótkie podsumowanie dyskusji (1–2 zdania)
- 3–5 najważniejszych rekomendacji

Po wszystkich prezentacjach na forum całej grupy prowadzący moderuje wspólną rozmowę o kolejnych obszarach i wybranych rekomendacjach, zwłaszcza tych, które uczestnicy uważają za kluczowe oraz tych, które budzą najwięcej wątpliwości i kontrowersji. Osoba prowadząca może także zaproponować głosowanie: każdy uczestnik wybiera po jednej rekomendacji z każdego stolika, którą uważa za najważniejszą. To daje jasny obraz priorytetów całej grupy i może ułatwić spisanie głównych wniosków w formularzu.

Prowadzący/a ogłasza wyniki głosowania – wskazuje, które rekomendacje dostały najwięcej głosów oraz pyta, czy ktoś czuje się zaskoczony i dlaczego. Prosi 2-3 osoby o krótkie uzasadnienia

Wskazówka dla prowadzącego:

Powieś flipcharty na ścianie lub rozłóż na podłodze – niech uczestnicy swobodnie chodzą i czytają wyniki wszystkich stolików. To świetny moment na rozmowy i wymianę opinii między grupami.

15 minut - Część 6: OSTATNIA SZANSA: CO JESZCZE PAŃSTWO MOŻE ZROBIĆ DLA MŁODYCH

Osoba prowadząca zachęca, by uzupełnić rozmowę i rekomendacje o tematy, które trapią młodych ludzi, a nie zostały dotąd poruszone.

Zadaje pytania:

- Czy jest jeszcze coś, o czym nie zdążyliśmy porozmawiać? Jakie inne problemy młodych wymagają rozwiązania? Jak instytucje państwowe i samorządy lokalne mogą pomóc je rozwiązać?
- Co z tego, co dzisiaj wypracowaliśmy, możemy już zacząć robić sami – w naszej szkole i miejscowości? Kto może być naszym sojusznikiem? Kto chciałby się zaangażować w takie działania?

10 minut - Część 7: ZAKOŃCZENIE I RUNDA POŻEGNALNA

Prowadzący/a dziękuje uczestnikom i wyjaśnia, co stanie się z wynikami debaty:

- Wnioski zostaną spisane i przesłane do organizatora dialogu z młodymi ludźmi do Krajowej Strategii Młodzieżowej
- Rekomendacje trafią do osób i instytucji tworzących Krajową Strategię Młodzieżową czyli do Ministerstwa Edukacji Narodowej
- Każdy głos ma znaczenie – Wasze rekomendacje wpłyną na końcowy kształt dokumentu strategicznego, który powstanie jesienią 2026 roku

Opcjonalnie – jak macie czas - końcowa runda: każda osoba uczestnicząca w debacie mówi jednym słowem, jak się czuje po debacie (np. „ustyszany/a”, „zaskoczony/a”, „zmotywowany/a”). Jeśli macie więcej czasu, wypowiedzi mogą być dłuższe (1-2 zdania).

Na zakończenie debaty zachęć uczniów do odwiedzenia strony – www.maszwplywnastrategie.pl, za pośrednictwem, której prowadzony jest dialog z młodymi ludźmi do krajowej Strategii Młodzieżowej.

WAŻNE: Po zakończeniu debaty:

1. Zrób zdjęcia debaty i flipchartów z rekomendacjami
2. Spisz wnioski i rekomendacje uczestników debaty
3. Prześlij wypełniony formularz wniosków z debaty (załącznik nr 6) do organizatorów – za pośrednictwem formularza online dostępnego pod linkiem:
<https://maszwplywnastrategie.pl/formularz-wnioskow-szkoly/>

To bardzo ważne aby wnioski i postulaty młodych ludzi były precyzyjnie przez Ciebie spisane i odzwierciedlone w formularzu.

Źródła i materiały:

„Diagnoza Młodzieży 2026. Raport i Rekomendacje” – raport Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej na zlecenie MEN

Scenariusz powstał w ramach realizacji projektu „Włączenie młodych ludzi w proces tworzenia Krajowej Strategii Młodzieżowej”, który realizowany jest w Partnerstwie Fundacji PZU z Fundacją Civis Polonus. Więcej informacji o projekcie dostępnych jest na www.maszwplywnastrategie.pl

Autorki: Alicja Pacewicz, Joanna Pietrasik

Załącznik nr 1. „Co to jest Krajowa Strategia Młodzieżowa i wprowadzenie do organizacji debaty” (materiał dla nauczyciela)

Krajowa Strategia Młodzieżowa to dokument, który wyznacza kierunki polityki państwa wobec młodych ludzi. Powstaje na podstawie Diagnozy Młodzieży 2026 – największego od ponad 20 lat badania sytuacji młodego pokolenia w Polsce.

Proces tworzenia strategii obejmuje trzy etapy:

1. opracowanie diagnozy wyzwań
2. dialog i konsultacje z młodzieżą - <https://maszwplywnastrategie.pl>
3. opracowanie Krajowej Strategii Młodzieżowej

Więcej informacji oraz „Diagnoza Młodzieży 2026. Raport i Rekomendacje” dostępne są na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/krajowa-strategia-mlodziezowa>

Diagnoza, która stała się punktem wyjścia Krajowej Strategii Młodzieżowej definiuje 6 tzw. priorytetów horyzontalnych, czyli obszarów życia młodych ludzi, które wymagają wsparcia lub interwencji i powinny zostać uwzględnione w strategii. Na potrzeby realizacji debaty w szkołach uzupełniliśmy je o obszar siódmy - edukację w szkole i poza szkołą.

Wokół tych tematów uczniowie i uczennice będą rozmawiać na debacie, realizowanej metodą „World Cafe”:

1. Odporność i zdrowie psychiczne
2. Bezpiecznie w sieci
3. Budowanie relacji społecznych
4. Stop przemocy wobec i wśród młodych
5. Start w dorosłość – praca + mieszkanie
6. Lokalny transport
7. Edukacja w szkole i poza szkołą

Scenariusz pozwala przeprowadzić w szkole debatę młodzieżową, w której uczniowie i uczennice pracują w grupach nad konkretnymi obszarami strategii, wypracowując własne rekomendacje. Wnioski z debaty zostaną przekazane organizatorom dialogu wokół strategii oraz instytucjom i osobom, które opracują Strategię Młodzieżową.

Główna część debaty jest zaprojektowana w formule World Café (stolików tematycznych) – sprawdzonej metody, która pozwala każdemu uczestnikowi i uczestniczce zabrać głos i pracować nad więcej niż jednym tematem. Scenariusz jest napisany tak, by mógł go poprowadzić nauczyciel/ka bez specjalistycznego przygotowania.

Przed poprowadzeniem debaty zachęcamy do wystuchania/obejrzenia:

- wypowiedzi Ministra Edukacji Barbary Nowackiej na Radzie Polityki Młodzieżowej w dniu 12.03.2026 r. (7 minut) <https://www.youtube.com/watch?v=9v7RnlaWpWo>
- wypowiedzi Pawła Rabieja, redaktora „Diagnozy Młodzieży 2026” (7 minut) na premierze Diagnozy Młodzieży 2026 w dniu 12.03.20206, dostępnego pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=wbMHxrHqO0U>

Załącznik nr 2. Zdjęcia z cytatami z Diagnozy Młodzieży 2026 (materiał pomocniczy)

Wydrukuj i rozłóż na podłodze lub rozwieś na ścianach w odległości min. 2 metrów od siebie.

”

O wiele rzeczy się boję. Że nie znajdę pracy, że całe życie będę sam, że nie znajdę nikogo, kto będzie ze mną chciał być. Boję się wojny, o przyszłość. (...) Trudno to wszystko sobie poukładać i ogarnąć.

Emil, 16 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

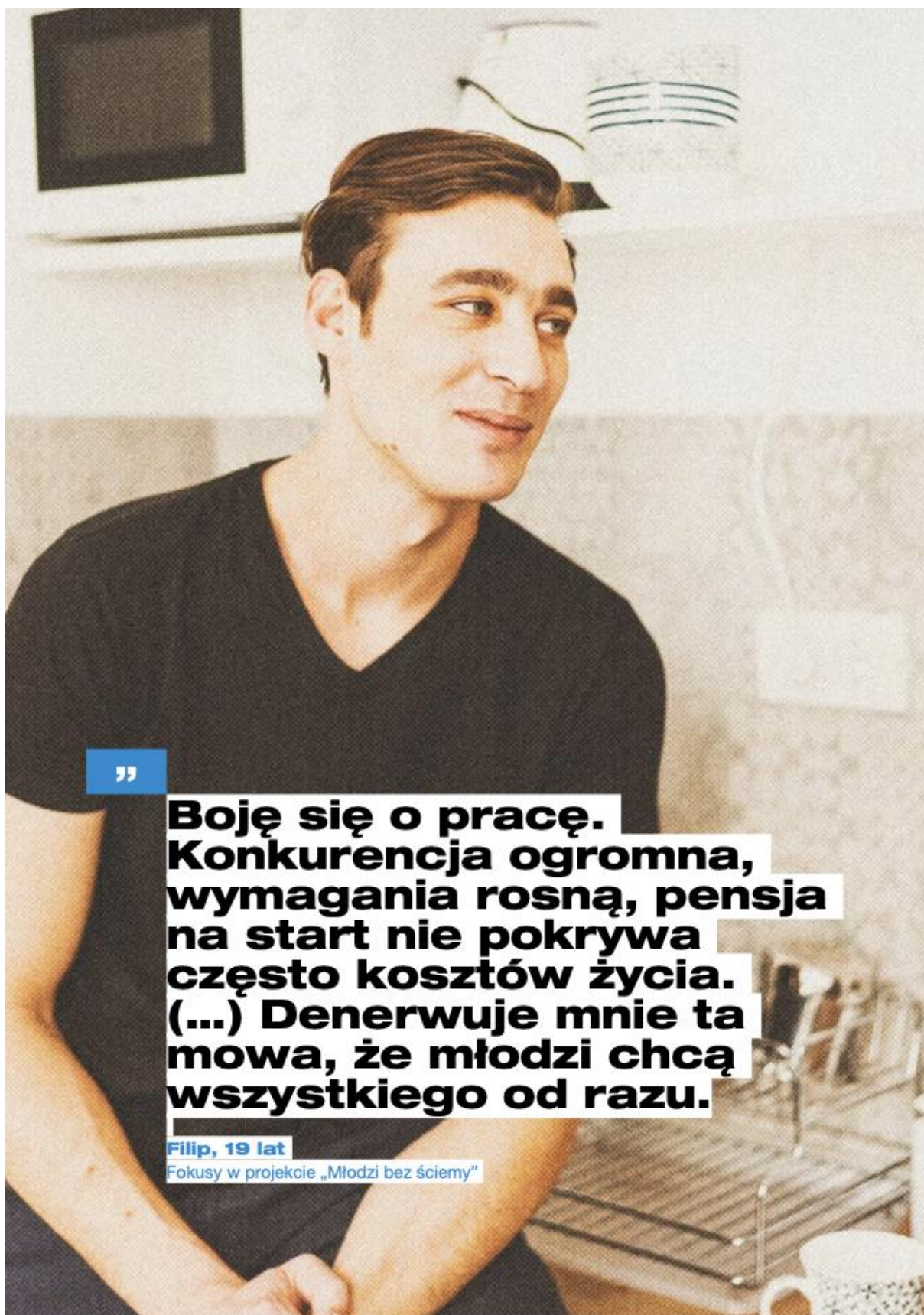

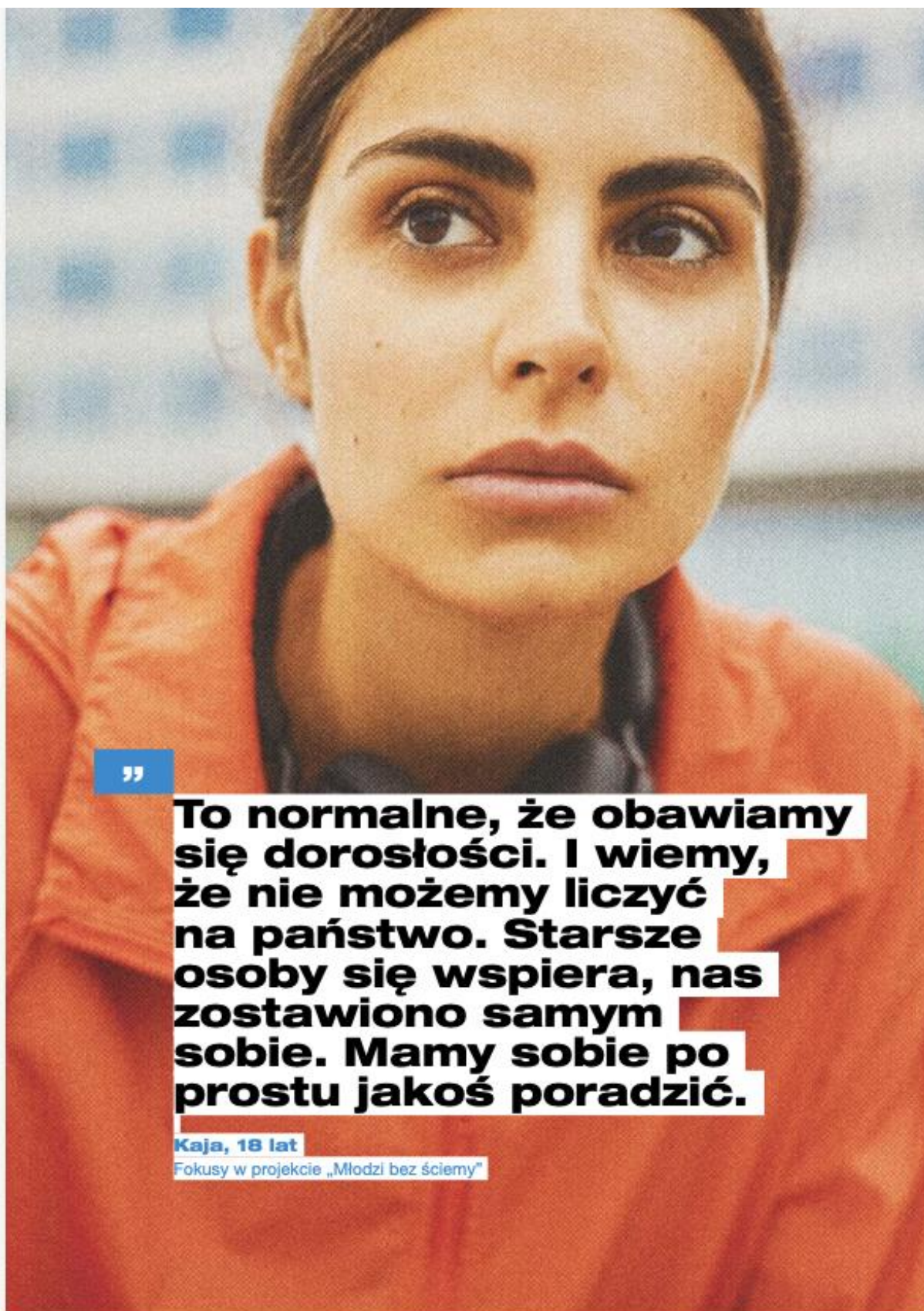
”

Ta presja mnie przytłacza, wszędzie, w domu i szkole (...) Czuję się codziennie przeciążona, wypalona. Zmęczona życiem, zanim się jeszcze zaczęło.

Maja, 18 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

”

To normalne, że obawiamy się dorosłości. I wiemy, że nie możemy liczyć na państwo. Starsze osoby się wspiera, nas zostawiono samym sobie. Mamy sobie po prostu jakoś poradzić.

Kaja, 18 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

”

**Łatwo o uczucie
jakiejś pustki, smutku,
bezzadności. I myślę,
że to jest duży problem,
że nie mamy tej miłości,
tego jakiegoś sensu
i poczucia spełnienia.**

Tosia, 18 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

”

Dostęp do pornografii jest tak prosty, że dzieciaki mogą bez problemu tam wejść. Rodzice nie spodziewają się, że ich 12-letnie dziecko mogłoby mieć dostęp do takich rzeczy.

Mateusz, 16 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

”

Każdy z nas jest uzależniony od telefonu. To ciągła presja społeczna, by być na bieżąco. (...) Ale przecież to nie nasze pokolenie wymyśliło algorytmy i to dopaminowe kasyno.

Julia, 17 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

”

Dorośli mówią, żebyśmy się skoncentrowali, ale nie mówią, jak ćwiczyć. (...) Zdalne nauczanie i COVID bardzo pogorszyły naszą koncentrację. Do dziś nie mamy żadnego wsparcia w tym temacie...

Natalia, 18 lat

Fokusy w projekcie „Młodzi bez ściemy”

Załącznik nr 3. Zidentyfikowane w Diagnozie Młodzieży 2026 problemy młodych ludzi w Polsce (materiał pomocniczy)

Co Twoim zdaniem jest teraz najważniejsze dla młodych w Polsce? Wskaż 5 działań, którymi państwo, gminy i organizacje powinny zająć się w pierwszej kolejności, aby realnie ułatwić Wam życie.

1. Pasje i czas wolny: Większy dostęp do ciekawych wydarzeń kulturalnych, sportu i miejsc, gdzie można się spotkać.
2. Wsparcie dla chłopców i młodych mężczyzn: Pomoc w radzeniu sobie z presją, budowaniu pewności siebie i zdrowych relacji.
3. Zdrowie psychiczne: Łatwiejszy dostęp do psychologa i nauka radzenia sobie ze stresem i napięciem.
4. Lepszy dojazd: Więcej autobusów i pociągów, zwłaszcza z mniejszych miejscowości.
5. Wsparcie dla osób neuroróżnorodnych: Mniej barier w szkole i pracy dla osób w spektrum autyzmu czy z ADHD.
6. Bezpieczny internet: Ograniczenie szkodliwego wpływu środowiska cyfrowego na młodych.
7. Pomoc w biznesie: Ułatwienia dla młodych, którzy chcą założyć własną firmę lub realizować autorskie projekty.
8. Walka z przemocą: Skuteczniejsza reakcja na przemoc w domu, w szkole i wśród rówieśników.
9. Większy wpływ młodych na to, co dzieje się w kraju i gminie (poważne traktowanie Waszego zdania).
10. Ekologia: Realne działania na rzecz ochrony klimatu i środowiska.
11. Zdrowy styl życia: Pomoc w dbaniu o dietę i ruch (dostęp do zdrowego jedzenia i sportu).
12. Wsparcie dla młodych z zagranicy: Pomoc w odnalezieniu się w Polsce osobom z doświadczeniem migracyjnym.
13. Start w dorosłość: Wsparcie w znalezieniu pierwszej pracy i uzyskaniu samodzielności mieszkaniowej.
14. Równe szanse dla kobiet: Równe traktowanie w pracy i nauce oraz bezpieczeństwo kobiet.
15. Rozwój umiejętności społecznych: Trening jak budować zdrowe związki i dogadywać się z innymi.
16. Poprawa sytuacji młodych na wsi: Lepsze perspektywy rozwoju dla osób mieszkających poza miastami.
17. Zdrowie intymne: Dostęp do rzetelnej wiedzy o seksualności i opieki ginekologicznej/urologicznej.
18. Fake newsy pod kontrolą: wsparcie w zakresie odróżniania prawdy od kłamstwa w mediach i internecie.

Załącznik nr 4. Obszary tematyczne do pracy stolikowej (materiał pomocniczy)

Wytnij lub wydrukuj poniższe opisy i połóż po jednym na każdym stoliku.

STOLIK 1: Odporność i zdrowie psychiczne

Zadbanie o odporność psychiczną i zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży to jedno z poważniejszych zadań, przed jakimi stoi nasze państwo. Diagnoza Młodzieży pokazuje, że aż 60% nastolatków żyje w stanie chronicznego stresu, a 40% wykazuje objawy depresyjne. Przyczyny stresu, napięć lęku są różne, jednak dla wielu z Was jest nim szkoła - aż 70% uczniów wskazuje ją jako źródło codziennego stresu. Także środowisko domowe często tworzy nadmierną presję, m.in. w zakresie wyników szkolnych czy przyszłej kariery zawodowej. Źródłem napięć emocjonalnych mogą być także relacje z rodzicami i inne problemy rodzinne (np. trudna sytuacja życiowa czy choroba w rodzinie).

Jak waszym zdaniem powinien działać system wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży?

Jak działa szkolna pomoc psychologiczna?

Co musiałoby się zmienić, aby szkoła potrafiła dobrze pomagać swoim uczennicom i uczniom w rozwiązywaniu problemów i kryzysów zdrowia psychicznego?

Pomyślcie także nad tym, jak szkoła i inne instytucje mogłyby sprawić, że będziecie odczuwać na co dzień mniejszy stres?

Czy macie pomysły na to, co wymaga zmiany?

STOLIK 2: Bezpiecznie w sieci

Z Diagnozy Młodzieży wynika, że aż 71% młodych osób deklaruje uzależnienie od telefonów. Prawie połowa padła ofiarą hejtu online, a 39% uczniów ma kontakt z treściami związanymi z samobójstwami w mediach społecznościowych. Co więcej, 45% młodych styka się w Internecie z dezinformacją, a 44% nastolatków ma trudności z odróżnieniem prawdy od fałszu.

20 % nastolatków doświadczyło molestowania seksualnego online

40 % nastolatków w ostatnich klasach szkół podstawowych wyświetlały się treści związane z samookaleczeniami, 73% w wieku 12/14 lat mówi o łatwym dostępie do pornografii

Pomyślcie nad tym, czego byście potrzebowali żeby bezpiecznie i mądrze poruszać się w świecie cyfrowym?

Co musi się stać, abyście czuli, że w Internecie jesteście zupełnie bezpieczni?

Zastanówcie się, jakich działań ze strony państwa - szkoły, urzędów, innych instytucji byście oczekiwali, aby potrafić sobie poradzić z zagrożeniami, które możecie spotkać w internecie?

Czy dodatkowe zajęcia lekcje i rozmowy w szkole byłaby dla Was ciekawą i użyteczną formą?

Być może dostrzegacie, że potrzebne są jakieś odgórne zmiany, np. dotyczące tego, co może się Wam wyświetlać dzieciom i młodym ludziom?

Czy wiecie, jak i do kogo możecie zgłaszać niewłaściwe treści lub zachowania w Internecie? do kogo udać się po pomoc? Czy jest to łatwe i skuteczne?

STOLIK 3: Budowanie relacji społecznych

Poczucie osamotnienia dotyczy 38% nastolatków i 42% młodych dorosłych. Diagnoza Młodzieży wskazuje, że budowanie trwałych relacji i zakładanie rodziny wymagają - z perspektywy młodych osób - odpowiedniego poziomu stabilności finansowej i emocjonalnej, którego wielu z nich nie posiada. Dodatkowo, relacje z rówieśnikami coraz częściej są źródłem stresu zamiast wsparcia.

Jednocześnie jednak dzieci i młodzież mają w sobie sporo optymizmu i poczucia sprawczości, a aż 74% młodych dorosłych przewiduje poprawę swojej sytuacji życiowej w przyszłości. To duży potencjał, z którego jednak trudno w pełni korzystać w warunkach narastającej izolacji społecznej.

Pomyślcie także nad tym, w jaki sposób instytucje publiczne w waszej miejscowości mogły by zadbać o rozwój Waszych kompetencji społecznych i tworzenie dla Was przestrzeni do spotykania się z rówieśnikami?

STOLIK 4: Stop przemocy wobec i wśród młodych

Przemoc wśród oraz wobec młodych ludzi to częste zjawisko. Aż 2/3 młodych doświadcza przemocy rówieśniczej, 3/4 obawia się o bezpieczeństwo w szkole. Niewiele mniej osób dotyka cyberprzemoc, która przybiera rozmiary epidemiologiczne. Do tego dochodzą nasilenie klimatu agresji i przemocy społecznej oraz wzrost liczby przypadków przemocy domowej. Nawet jeśli młode osoby nie doświadczają przemocy, to mogą być jej świadkami.

Czy wiecie, do kogo możecie zgłosić sprawę stosowania przemocy wobec Was lub Waszej koleżanki lub Waszego kolegi?

Czy macie w swoim otoczeniu - np. w szkole, w klubie sportowym - zaufaną osobę, do której moglibyście się zgłosić w takiej sytuacji? Jeśli nie, to czy chcielibyście taką osobę mieć? Kim ona powinna być, żebyście jej zaufali?

Zastanówcie się też nad tym, kiedy najczęściej stykacie się z przemocą. Jak się wtedy czujecie? Co chcecie wtedy zrobić? Czy macie o tym z kim porozmawiać? Czy są to sytuacje, których świadkami jesteście mimowolnie, czy np. szukacie ich (np. w Internecie)?

STOLIK 5: Start w dorosłość – praca + mieszkanie

Młode osoby szybko wchodzą na rynek pracy, bo chcą się rozwijać i muszą się utrzymywać. Ich praca jest jednak zwykle niestabilna: ponad 60% młodych osób ma trudności ze znalezieniem satysfakcjonującego zajęcia – pracy dającej sens, elastyczność i równowagę między życiem zawodowym. Dla 76% młodych osób ważniejszy niż wysokość wynagrodzenia jest właśnie ta równowaga, tzw. work-life balance.

Sytuacja zawodowa młodych nie sprzyja usamodzielnianiu się. Połowa młodych dorosłych w wieku 25–34 lat nadal mieszka z rodzicami. Diagnoza Młodzieży pokazuje, że wysokie koszty najmu i zakupu mieszkań w dużych miastach pochłaniają od 35% do nawet 55% dochodu, co czyni samodzielność finansowo nieosiągalną dla dużej części młodych. Problemy mieszkaniowe przekładają się na odraczanie w czasie rozpoczęcia samodzielnego i dorosłego

życia. Dla przykładu: 48% osób do 29. roku życia odracza posiadanie dzieci z powodów mieszkaniowych.

Pomyślcie nad tym, jak państwo mogłoby Wam pomóc w dobrym starcie w dorosłość?

A może nie oczekujecie w ogóle takiego wsparcia i chcielibyście zdobyć umiejętności, które pozwolą Wam samodzielnie radzić sobie na rynku pracy? Gdzie chcielibyście je zdobyć?

Czy szkoła jest na to dobrym miejscem? Jeśli tak, to czy coś musiałoby się zmienić w programach nauczania, żebyście kończąc szkołę mieli przecucie, że jesteście gotowi do dorosłego życia: wejścia na rynek pracy, pójdęcia na studia, założenia rodziny?

STOLIK 6: Lokalny transport

Na pewno spotkaliście się kiedyś z pojęciem wykluczenia komunikacyjnego - to sytuacja braku lub ograniczonego dostępu do transportu publicznego. W Polsce dotyka ono 28% osób, w szczególności w mniejszych miejscowościach.

Brak transportu ogranicza dostęp do edukacji, kultury i rynku pracy. Utrudnia nawiązywanie i utrzymywanie relacje z rówieśnikami, udział w dodatkowych zajęciach czy rozwijanie pasji.

Zastanówcie się, czy problem wykluczenia transportowego dotyka Was lub Waszych rówieśników. Jakie niekorzystne sytuacje są powodowane przez wykluczenie komunikacyjne?

Jak można byłoby im zapobiegać?

Jakiego wsparcia potrzebowałyby młode osoby?

Czy istnieje jakaś alternatywa dla transportu publicznego? W jaki inny sposób młodzi mogliby się poruszać?

STOLIK 7: Edukacja w szkole i poza szkołą

70% uczniów wskazuje szkołę jako źródło stresu. Jak wskazuje Diagnoza Młodzieży, doświadczenia szkolne znacznej części młodzieży mają charakter trwałego obciążenia. Spotykacie się z presją ocen i egzaminów czy nadmiarem szkolnych obowiązków. Dodatkowo tylko 14% młodych osób uważa metody nauczania za skuteczne.

Pomyślcie o tym, jakiej szkoły byście chcieli?

Co chcielibyście zmienić lub co musiałoby się zmienić, by wasze szkolne doświadczenie było dla Was pozytywne?

Zastanówcie się także nad tym, czego i gdzie chcielibyście się uczyć poza szkołą?

Czego Wam brakuje - dodatkowych zajęć, miejsc wspólnej nauki, wydarzeń edukacyjnych?

Załącznik nr 5. Pytania pomocnicze do stolików (materiał pomocniczy)

Wydrukuj i połóż na każdym stoliku – te pytania pomagają gospodarzom prowadzić dyskusję.

Diagnoza (jak jest?)

- Jak ten temat wygląda w Waszym życiu? Jakie są Wasze doświadczenia?
- Co działa dobrze – co i kto Was wspiera w tym obszarze?
- Co nie działa – co Was frustruje lub ogranicza?

Rekomendacje (co zmienić?)

- Gdybyście mogli zmienić 3 rzeczy w tym obszarze – co by to było?
- Kto powinien działać: szkoła, samorząd, rząd, organizacje, sami młodzi?
- Jaki pierwszy krok można zrobić już teraz – w Waszej szkole lub miejscowości?
- Co byście napisali w liście do ministra edukacji / premiera / prezydenta miasta?
- Wyobraźcie sobie, że macie nieograniczony budżet – co zrobilibyście w tym obszarze?

Załącznik nr 6. Formularz przekazania wniosków z debaty (materiał pomocniczy)

Wypełnij po zakończeniu debaty i prześlij do organizatorów – za pośrednictwem formularza online dostępnego pod linkiem: <https://maszwplywnastrategie.pl/formularz-wnioskow-szkoly/>

I. METRYCZKA

Nazwa szkoły:.....

Miejscowość:.....

Data debaty:

Liczba uczestników:Klasy:.....

Imię i nazwisko prowadzącego/ej:

II. PODSUMOWANIE DEBATY

Które problemy młodych ludzi spośród 18 (zob. materiał pomocniczy nr 2) zostały wybrane jako najważniejsze? Wskaż od 3 do 5 problemów.

....

....

....

....

....

Które obszary tematyczne były omawiane (zaznacz):

- ☐ 1. Odporność i zdrowie psychiczne
- ☐ 2. Bezpiecznie w sieci
- ☐ 3. Budowanie relacji społecznych
- ☐ 4. Stop przemocy wobec i wśród młodych
- ☐ 5. Start w dorosłość – praca + mieszkanie
- ☐ 6. Lokalny transport
- ☐ 7. Edukacja w szkole i poza szkołą
- ☐ 8. Dodatkowe obszary i rekomendacje

Najważniejsze rekomendacje (7-8 rekomendacji stolików tematycznych, które dostały najwięcej głosów):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Co Was zaskoczyło w debacie?

Który z poruszanych tematów i dlaczego zainteresował Was najbardziej?

Jakie były opinie o uczniach na temat debaty i pracy nad rekomendacjami?

Dodatkowe uwagi:

Załącz kilka zdjęć z debaty, w tym 1-2 flipchartów z efektami prac zespołów tematycznych, a jeśli uzyskałeś/łaś zgody na wykorzystanie wizerunku, to także zdjęć z przebiegu debaty.